

Borgmästargården

När Sigtunas siste borgmästare, Gustaf Dahl, i början av september 1990 fyllde 100 år var Stora torget vid Rådhuset fyllt till sista plats. Skolbarnen sjöng och viftade med flaggor, tal hölls, leven utropades och alla sjöng unisont ja må han leva, telegram från kungen och drottningen lästes upp och gåvor överlämnades. Lugn som i stormens öga stod borgmästaren på rådhustrappan och åhörde alltsammans. Men rätt vad det var försvann han in i Rådhuset.

Men han kom ut igen, med borgmästarstaven i hand och han dunkade i trappan. Sorlet tystnade. "Jaha, sa Gustaf Dahl, nu har jag fått så mycket av er, så nu ska ni få nånting av mig." Och så läste han upp ett gåvobrev, där det stod att han skänkte hela sitt hus och hem till Sigtuna kommun. Ett sus hördes över torget, när alla drog efter andan.

På det viset kom Borgmästargården i kommunens ägo. Det fanns inga villkor förknippade med gåvan, förutom att Gustaf skulle få bo kvar så länge han ville och orkade. Så han levde vidare i huset, som han gjort sedan han flyttade in i det 1929. Dock med skillnaden att han nu betalade hyra, huset var ju inte längre hans.

I oktober 1992 somnade Gustaf in, lugnt och stilla i sin säng. Sedan 100-årsdagen hade han sett till att berätta om tillblivelsen av huset, en hel del om inventarierna och han hade också fått det fotograferat, "om nånting skulle hända", som han uttryckte saken. Därför vet vi rätt mycket om det hus som uppfördes för att bli borgmästarbostad.

När Gustaf 1926 blivit utnämnd till borgmästare i Sigtuna, bodde han och hans hustru Dagmar först på Stadshotellet, senare hyrde de några år bostad i Drakegården, medan det egna huset byggdes. Gustaf hade av radiofabrikör Sundberg (som bodde i Malmkvarteret och som tillverkade kristallmot-tagare med namnet "Hjärter ess") blivit rekommenderad att vända sig till en ung arkitekt med namnet Uno Åhrén. Denne var nyutexaminerad och hade tidigare ritat rätt traditionella hus. Men nu, vid slutet av 1920-talet, hade han blivit influerad av Le Corbusier och funktionalismen och borgmästarens hus ritades därför i klassicistisk stil, men med klara inslag av funkis. (Uno Åhrén blev senare en av de mera framträdande funkis-arkitekterna i Sverige!)

Huset ritades för sitt ändamål: för representation och umgängesliv i bottenvåningen och med utrymmen för det högst privata livet en trappa upp. Och det ser onekligen rätt annorlunda ut. På norrsidan finns två entréer, en köksingång och en "finingång" och ett enda litet fönster (som ger ljus till arbetet vid diskbänken i köket). På södersidan finns istället så många fler fönster, sjestycken i rad (och med lika många källarfönster därunder). Gustaf brukade framhålla att huset var byggt efter samma princip som Stockholms Slott: avstånden mellan fönstren är allesammans olika, inte så mycket att det syns för blotta ögat, men tillräckligt mycket för att det skall vara behagligt, och inte enahanda, att betrakta.

År 1995, tre år efter Gustafs bortgång, renoverades huset, taket sågs över, fasaden putsades, alla elledningar drogs om och inomhus målades väggarna och slipades golven. Sedan dess används huset för författaraftnar och konserter och efter beställning visas det för grupper. Också trädgården har till dels återställts, senast hösten 2006 planterades 18 nya rosenbuskar.

Slutligen: det finns åtskilliga museala hem bevarade i Sverige, mestadels i högre ståndsmiljö. Men det finns få högre tjänstemannahem och det finns mycket, mycket få som är så bevarade i sin helhet som Borgmästargården i Sigtuna.

(E Claesson)